
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

האימפריה הסאסאנית בראי התרבות החומרית - 38273

תאריך עדכון אחרון 01-09-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי האסלאם והמזרח התיכון

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר מיכאל שנקר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: michael.shenkar@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: יום א' 14:00-15:00.

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

נתמקד בסוגיות נבחרות בהיסטוריה התרבותית, הדתית והחברתית של איראן בתקופה הסאסאנית (מאות שלישית-שביעית לספירה). האימפריה הסאסאנית הייתה במובנים רבים שיאה של הציביליזציה האיראנית הקדם-אסלאמית ולמורשתה שמור מקום חשוב בהיסטוריה של איראן ותרבותה עד ימינו. נתמקד בראש ובראשונה במקורות הראשוניים ובתרבות החומרית של התקופה: תכנון עירוני, שרידים ארכיטקטוניים, כתובות של המלכים הסאסאנים, תבליטי סלע מלכותיים, איקונוגרפיה של מטבעות וחותמות.

מטרות הקורס:

הכרת הסיפור ההיסטורי הבסיסי ומושגי היסוד של המדינה והחברה באימפריה הסאסאנית דרך התרבות החומרית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להכיר את עיקרי ההתפתחויות בתקופה הסאסאנית ואת המונומנטים העיקריים של התרבות הסאסאנית. להתמודד עם המקורות הראשוניים של התקופה.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: הצגת הנושא על ידי המרצה ואחריו דיון.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

(1) הרמה האיראנית ערב עלייתם של הסאסאנים.

(2) המקורות הספרותיים.

(3) כתובות.

(4) תכנון עירוני וארכיטקטורה.

(5) תבליטי סלע.

(6) ארכיטקטורה דתית והדת הזורואסטרית בתקופה הסאסאנית.

(7) איקונוגרפיה דתית.

(8) מטבעות.

---

(9) חברה ואידאולוגיה.

(10) חותמות.

(11) כלי כסף.

(12) הסאסאנים במזרח.

(13) סיכום: האימפריה הסאסאנית ומורשתה.

חומר חובה לקריאה:

1)

Wiesehöfer, J. (2013), "Fratarakā and the Seleucids", in Potts, D. (ed.), *The Oxford Handbook of Ancient Iran*, Oxford, pp. 718-728.

Hauser, S.R. (2014), "The Arsacids (Parthians)", in Potts, D. (ed.), *The Oxford Handbook of Ancient Iran*, Oxford, pp. 728-751.

2)

Pourshariati, P. (2008), *The Decline and Fall of the Sasanian Empire*, London, pp. 1-19.

Yarshater, Ehsan "Iranian National History", in Yarshater, E. (ed.) *The Cambridge History of Iran, vol 3 (1): the Seleucid, Parthian and Sasanian Periods*, Cambridge, 1983.

שקד, ש. (1992), "ספר המלכים ורקעו", בתוך: *שאה-באמה, ספר המלכים, מאת פירדוסיוס, תרגום מפרסית אלעזר כגן, כרך א', ירושלים.*

3)

Gignoux, Ph. (1983), "Middle Persian Inscriptions", in Yarshater, E. (ed.), *The Cambridge History of Iran, vol 3 (1): the Seleucid, Parthian and Sasanian Periods*, Cambridge, pp. 1205-1216.

Skjærvø, P.O. (2011), "Kartir", *Encyclopaedia Iranica online edition*, <http://www.iranicaonline.org/articles/kartir>

4)

Huff, D. (1986), "Architecture iii. Sasanian Period", *Encyclopaedia Iranica online edition*, <http://www.iranicaonline.org/articles/architecture-iii>

5)

Herrmann, G. and V. S. Curtis (2002), "Sasanian Rock Reliefs", *Encyclopaedia Iranica online edition*, <http://www.iranicaonline.org/articles/sasanian-rock-reliefs>

-
- Canepa, M. (2013), "Sasanian Rock Reliefs", in Potts, D. (ed.), *Oxford Handbook of Ancient Iran*, pp. 856-877.
- 6)
De Jong, A. (2004), "Sub specie maiestatis; Reflections on Sasanian Court Rituals",
In: Stausberg, Michael (ed.), *Zoroastrian Rituals in Context*, Leiden - Boston, pp.
345-365.
- Shaked, Sh. (2008), "Religion in the Late Sasanian Period: Eran, Aneran, and Other
Religious Designations", in Curtis, V.S. and Stewart, S. (eds.), *The Sasanian Era (The
Idea of Iran, vol 3)*, London, pp. 103-118.
- 7)
Shenkar, M. (2014), *Intangible Spirits and Graven Images: The Iconography of
Deities in the Pre-Islamic Iranian World*, Brill, pp. 6-9.
- 8)
Schindel, N. (2013), "Sasanian Coinage", In Potts, D. (ed.), *The Oxford Handbook of
Ancient Iran*, Oxford, pp. 814-840.
- 9)
Huff, D. (2008), "Formation and Ideology of the Sasanian State in the Context of
Archaeological
Evidence, in Curtis, V.S. and Stewart, S. (eds.), *The Sasanian Era*, pp. 31-59.
- Shayegan, R.M. (2013), "Sasanian Political Ideology", in Potts, D. (ed.), *The Oxford
Handbook of Ancient Iran*, Oxford, pp. 805-814.
- 10)
Ritter, N. C. (2012), "On the Development of Sasanian Seals and Sealing Practice: A
Mesopotamian Approach", In I. Regulski, K. Duistermaat and P. Verkinderen (eds.),
*Seals and Sealing Practicies in the Near East: Developments in Administration and
Magic from Prehistory to the Islamic Period*, Leuven, Paris, Walpole, pp. 99-115.
- 11)
Marshak, B. I. (1998). *The Decoration of Some Late Sasanian Silver Vessels and its
Subject-Matter. The Art and Archaeology of Ancient Persia. New Light on the
Parthian and Sasanian Empires*. V. S. Curtis, R. Hillenbrand and J. M. Rogers.
London: 84-93.
- Masia-Radford, K. (2013), "Luxury Silver Vessels of the Sasanian Period", In Potts,
D. (ed.), *The Oxford Handbook of Ancient Iran*, Oxford, pp. 920-943.
- 12)
Sims-Williams, N. (2008), "The Sasanians in the East. A Bactrian Archive from

---

Northern Afghanistan”, in Curtis, V.S. and Stewart, S. (eds.), *The Sasanian Era (The Idea of Iran, vol. III)*, London, pp. 88-103.

חומר לקריאה נוספת:
רקע היסטורי:

Daryaee, T. (2009), *Sasanian Persia. The Rise and Fall of an Empire*, London.

Daryaee, T. (2012), “The Sasanian Empire (224-651 CE)”, in Daryaee, T. (ed.), *Oxford Handbook of Iranian History*, Oxford, pp. 187-207.

Wiesehöfer, J. (2001), *Ancient Persia, 550 BC to 650 AD*, London - New York, pp. 151-182.

Wiesehöfer, J. (2010), “The Late Sasanian Near East”, in Robinson, C.F. (ed.), *The New Cambridge History of Islam, Vol. 1: The Formation of the Islamic World Sixth to Eleventh Centuries*, Cambridge, pp. 107-133.

Shahbazi, A.Sh. (2005), “Sassanian Dynasty”, *Encyclopædia Iranica Online Edition*, July 20, 2005, available at <http://www.iranicaonline.org/articles/sasanian-dynasty>

רקע כללי, תרבות חומרית:

Mousavi, A. and Daryaee, T. (2012), “The Sasanian Empire: An Archaeological Survey, c.220-AD 640”, in D. Potts, (ed.), *Companion to the Archaeology of the Near East*, pp. 1076-1095.

Huff, D. (1986), “Archaeology iv. Sasanian”, *Encyclopædia Iranica* <http://www.iranicaonline.org/articles/archeology-iv>

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 80 %

הגשת תרגילים 20 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: